

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ШТАТУ НЬЮ-ЙОРК У ПОТСДАМІ (США)
ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСНА РАДА

**Розвиток правової держави і
громадянського суспільства в Україні:
проблеми теорії і практики**
Збірник науково-методичних праць

Херсон – 2011

Рекомендовано до друку Вченою радою
Херсонського державного університету
(протокол № 4 від 31.10.2011 року)

Розвиток правової держави і громадянського суспільства в Україні: проблеми теорії і практики: Збірник науково-методичних праць. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2011. – 292 с.

Висновки і пропозиції, викладені у збірнику, знайшли відображення у матеріалах та виступах авторів під час роботи Міжнародної науково-практичної конференції "Розвиток правової держави і громадянського суспільства в Україні: проблеми теорії і практики" у листопаді 2011 року.

Редакційна колегія:

Стратонов В.М. – декан юридичного факультету, д.ю.н., професор, заслужений юрист України, головний редактор;

Задорожня Н.О. – завідувач кафедри теорії держави і права, к.ф.н., доцент, заступник головного редактора;

Галуцько В.В. – завідувач кафедри адміністративного і господарського права, д.ю.н., професор, заступник головного редактора;

Гетьман-П'ятковська І.А. – доцент кафедри теорії держави і права, к.ю.н., доцент, член редколегії;

Родік Л.М. – завідувач кабінету кафедри теорії держави і права, технічний редактор.

Рецензенти:

Слінько Сергій Вікторович – начальник кафедри кримінального процесу Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор

Шутак Ілля Дмитрович – професор кафедри теорії та історії держави і права Івано-Франківського університету права ім. Короля Данила Галицького

Відповідальний за випуск: декан юридичного факультету, професор **Стратонов В.М.**

ПАРЛАМЕНТСЬКИЙ КОНТРОЛЬ: ВИВЧЕННЯ СВІТОВОГО ДОСВІДУ

Томіліна Юлія Євгенівна

Херсонський державний університет

Парламентський контроль — невід'ємна приналежність народовладдя, умова прозорості і відповідальності виконавчої влади, інструмент захисту від зловживань та забезпечення прав людини в державі, запорука підвищення ефективності роботи всіх ланок державного апарату. Він є необхідною умовою справжньої демократії, однією з гарантій від узурпації влади та свавілля бюрократії. Без контрольних функцій парламент перестає бути дієвою частиною державної влади і перетворюється в машину з видань законів, які влаштовують уряд та главу держави. Механізм здійснення парламентського контролю у всіх країнах є ключовим для усунення корупції всередині самої верхівки влади.

Термін «парламентський контроль» зустрічається в конституційних актах небагатьох країн. Зокрема, крім Конституції України (ст. 85, п. 33), він є в Конституціях Греції 1975 р. (ст. 70, частина 6), Республіки Болгарія 1991 р. (ст. 62), Республіки Македонія 1991 р. (ст. 68), Республіки Молдова 1994 р. (ст. 66, п. f) та деяких ін. Разом з тим окремі контрольні функції парламенту закріплені в Конституціях більшості країн світу.

Так, Конституція Швеції містить окрему главу «Контрольна влада», Конституція Португалії в главі «Компетенція Асамблеї Республіки» містить статтю 165 під назвою «Повноваження з контролю», Конституція Швейцарії покладає на Федеральні збори повноваження «вищого нагляду» за адміністрацією та юстицією. Подібний статус парламентського контролю визначається і в інших державах та відповідає практиці Міжнародної організації вищих контрольних органів, Лімській декларації керівних принципів контролю, яка була прийнята IX Конгресом цієї організації (1977 р.), а також досвіду Європейської організації вищих контрольних органів, організації щодо парламентського контролю Міжнародної академії порівняльного права, яка на XV конгресі (1998 р.) виокремила в секції «Конституційне право» підсекцію «Еволюція парламентського контролю».

Увага до інституту парламентського контролю в міжнародних документах обумовлена його значенням, що проявляється в наступному:

- він дозволяє вивчати ступінь виконання прийнятих законів;
- дозволяє розробити заходи щодо подолання виявлених у правозастосуванні недоліків;
- сприяє виявленню об'єктивних та суб'єктивних факторів, що впливають на процеси втілення законів;
- контрольна-аналітична робота є базою для внесення змін і доповнень до чинного законодавства;
- він підвищує відповідальність державних органів та посадових осіб у виконанні вимог законодавчих актів.

Варто зауважити, що важливість парламентського контролю в зарубіжних країнах визнаний давно. Саме контрольна функція парламенту виникла першою. Ще у 1215 році в результаті тривалого політичного протистояння барони та вище духовенство змусили англійського короля Іоана Безземельного підписати Велику Хартію Вольностей (Magna Carta), що серед іншого встановлювала контроль Ради королівства над королівськими витратами.

Функція парламентського контролю є широкою і багатогранною за змістом. Обсяг, зміст, ступінь використання та форми здійснення контрольних повноважень парламенту, насамперед, залежать від його місця і ролі у системі державного правління, тобто від правового статусу. Як правило, у парламентських республіках (Італія, Ізраїль, ФРН) депутати можуть висловлювати вотум недовіри уряду, що призводить до його відставки. Проте при такій формі правління можливий і розпуск парламенту. У свою чергу, президентська форма правління (США) характеризується наявністю парламентського контролю, який здійснюється переважно у формі комітетських слухань і комітетських розслідувань. Відставка уряду за результатами комітетських слухань чи розслідування не настає, але за неповагу до парламентаріїв чи надання неправдивих свідчень можливе притягнення винних до кримінальної відповідальності.

При цьому слід зауважити, що уряд не має жодного впливу на парламент, розпуск парламенту також не передбачено. При змішаній формі правління (Фінляндія, Франція) має місце і відповідальність уряду перед парламентом, і можливість розпуску парламенту, і парламентський контроль у формі парламентських чи комітетських слухань і розслідувань.

Необхідність вивчення досвіду провідних країн світу викликано певними проблемами здійснення парламентського контролю в Україні, а саме:

- по-перше, це недостатній досвід застосування Верховною Радою наданих їй контрольних повноважень;
- по-друге, відсутність дієвих механізмів впливу на виконання владою законів та рішень Верховної Ради (зокрема, відсутність законодавчого закріплення відповідальності членів уряду за невиконання парламентських рішень);
- по-третє, недосконалість правового регулювання та усталених процедур і форм парламентського контролю.

Парламент, як орган в якому представлені різні соціальні, національні та територіальні інтереси, працюючи відкрито, формуючи деякі державні органи, затверджуючи бюджет країни та ін., не може не мати прав у сфері контролю.

В демократичних країнах парламентський контроль — важлива частина роботи депутатів. Вони розглядають будь-який проект, що реалізує виконавча влада. З цією метою у парламенті створюються спеціальні комісії й комітети на чолі яких стоять депутати від опозиційних партій. Допомогу парламентаріям здійснюють аудитори Рахункової палати. Важливо, що Рахункові палати підзвітні тільки парламенту і Президент чи Прем'єр-міністр не мають на них впливу. Депутати не підміняють чиновників а тільки контролюють їх діяльність та оголошують результати. Якщо виконавча влада, використовує адмінресурс і підкорює собі парламент, позбавляючи його парламентського контролю, програє, в першу чергу, народ.

Найпоширенішою формою контролю парламенту за діяльністю уряду прийнято вважати запити депутатів, звернені до глави уряду або окремих міністрів, іноді — уряду в цілому. Порядок внесення цих запитів закріплюється, як правило у регламентах палат. Для оголошення усних запитань у парламентах встановлюється спеціальний час. У Великобританії, Австрії, ФРН — година запитань на початку щоденних засідань нижньої палати, в Італії для цього передбачено сорок хвилин кожного дня на засіданні нижньої палати і один день засідань щотижня у верхній палаті. Для письмових запитів передбачається встановлення певних термінів для відповіді. У Бельгії, Франції та Фінляндії це тридцять днів, у Японії — тиждень. Депутатські запитання мають інформаційний характер.

Відповідна процедура не впливає на подальшу долю уряду і носить скоріше політичний характер.

Більш серйозною формою впливу на уряд є інтерпеляція. Її наслідком може бути застосування санкцій до уряду. У Франції вона практично ототожнюється з порядком внесення і розгляду резолюції осуду уряду. В Італії в нижній палаті парламенту відповідь на інтерпеляцію має бути дана після закінчення двотижневого строку з правом уряду на такий самий додатковий строк. За згодою авторів інтерпеляції відповідь може бути перенесена ще на пізніший строк. У сенаті дату відповіді на інтерпеляцію встановлює голова палати, а у випадку незгоди з нею авторів інтерпеляції — сама палата. Уряд може відмовитися відповідати, вмотивувавши причину такої відмови. Подібні процедури передбачені основними законами Литви, Словаччини, Словенії та інших держав.

Парламентська практика Великобританії та інших англомовних країн не знає процедури інтерпеляції. Своєрідним її заміником тут є так звана пропозиція. Зазвичай вона пропонується опозицією. Одним з варіантів пропозиції може бути проект резолюції, що має на меті висловити недовіру уряду.

У країнах, де уряд відповідальний перед парламентом, є можливість більш активно контролювати кабінет шляхом поставлення питання про вотум недовіри. Питання про вотум недовіри досить часто виносяться на порядок денний в Італії, Ізраїлі, траплялись такі випадки в Англії, ФРН та інших країнах. Однак такі дії мають контрольний характер у випадку, якщо перед голосуванням у парламенті про довіру уряд звітує. А це буває далеко не завжди. Результатом постановки питання про довіру уряду може бути його відставка.

Ще однією формою контролю законодавчого органу є діяльність омбудсмана, однією з головних функцій якого є контроль за діяльністю виконавчих та інших органів державної влади шляхом розгляду скарг громадян на дії тих чи інших органів або посадових осіб, що призвели до порушення прав та свобод людини і громадянина. В Данії, Фінляндії контроль омбудсманів поширюється й на членів уряду.

Вивчаючи світовий досвід з питань здійснення парламентського контролю за виконавчою владою, необхідно пам'ятати, що його ефективність залежить від історичних особливостей, форми правління, політичного режиму та виборчої та партійної систем кожної країни. Так, У Франції, з якою нерідко порівнюють Україну, реалізація механізму парламентського контролю може складатися двояко: при співпадінні партійної приналежності Президента, парламентської більшості й уряду — парламентський контроль не ефективний; і, навпаки, у період їх партійного неспівпадіння (“співіснування”), ступінь його ефективності значно зростає.

Іншим важливим моментом у дослідженні контрольних функцій законодавчого органу є межі парламентського контролю. Вони визначені по-різному в законодавчих актах країн (закриті засідання, обмеження кола питань, тощо) . Незважаючи на певні відмінності, необхідно відзначити — там, де починаються повноваження оперативної та виконавчо-распорядчої діяльності виконавчої влади, у відповідності з принципом розподілу влади, законодавча влада втручатися не може.

ЗМІСТ

Привітання учасників конференції від голови обласної державної адміністрації Костяка М.М.	3
Привітання учасників конференції від голови обласної ради Пелиха В.Г.	4
ЧАСТИНА 1. РОЗВИТОК ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ І ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ	
<i>Розділ 1. “Теоретико-правові проблеми державного будівництва в Україні”</i>	
БІЛОРУСОВ Сергій Георгійович <i>Інституційні засади становлення державного менеджменту та реформування системи підвищення кваліфікації кадрів</i>	5
БОБІНА Олег Валерійович <i>“Правова держава” – історико-психологічне підґрунтя утвердження концепту в Україні</i>	6
ГАВЛОВСЬКА Аліна Олександрівна <i>Процес моделювання в сфері формування державних адресних та комплексних молодіжних програм</i>	8
ГАЛПЧЕНКО Максим Володимирович <i>Розвиток церковно-державних відносин в контексті концепції «Руського світу»</i>	10
ГАЛУНЬКО Валентин Васильович <i>Про вторинність прав та свобод посадових осіб публічної влади</i>	12
ГЕРІНБУРГ Ольга Вікторівна <i>Державотворча діяльність Богдана Хмельницького: історичний аспект</i>	13
ДЕНИСЮК Максим Володимирович <i>Взаємодія правової держави та інститутів громадянського суспільства (теоретико-правові аспекти)</i>	15
ЗАДОРЖНЯ Олена Володимирівна <i>Деякі проблеми практики правового виховання</i>	16
ЗАЙЦЕВА Тетяна Григорівна, НОВІКОВ Микола Михайлович <i>До співвідношення загальної теорії держави та права із соціологією та соціологією права</i>	17
ЗАНІК Ярослав Михайлович <i>Концепція громадянського суспільства в політичній науці</i>	19
ІЛЬНИЦЬКА Юлія <i>Щодо питання про місце адміністративних послуг в системі функцій органів місцевого самоврядування</i>	21
КОВАЛЬОВА Світлана Григорівна <i>Формування правового статусу польської шляхти за правління короля Казимира IV</i>	22
КОРУНЧАК Лариса Анатоліївна <i>Джерело права: емерджентність в</i>	24

<i>дослідженні елементів та цілісності</i>	
КРЮКОВСЬКА Ольга Анатоліївна, ФЕДЬКО Світлана Олександрівна <i>Інвестиційна діяльність як складова розвитку економіки України</i>	26
КУЗІНА Наталія Вікторівна <i>Українська національна ідея як націотворчий чинник</i>	27
МАКУШЕВ Петро Васильович <i>Дієвість державного примусу – ефективність гілок влади</i>	29
МОСТПАН Олександр Миколайович <i>Ефективність мажоритарної виборчої системи на виборах до Парламенту України у 1994 році</i>	31
НЕДЗЕЛЬСЬКА Наталія Іванівна <i>Ідея правової держави в українській філософії доби Відродження</i>	32
НЕДЗЕЛЬСЬКИЙ Костянтин Казимирович <i>Проблеми виховання громадянина як соціально активної особистості в державах православного віросповідання ..</i>	34
НИЖНИК Ніна Романівна, ГОНЧАРУК Наталія Трохимівна <i>Реформування публічної служби України – важливий напрямок адміністративної реформи ...</i>	36
НОВІКОВ Микола Михайлович <i>Криміналізація сім'ї – злочинний потенціал квазігромадянського суспільства</i>	38
ПАЛІЄНКО Уляна Олексіївна <i>Адміністративна відповідальність в сфері нотаріату</i>	40
ПЕТРИК Артем Миколайович <i>Військо і держава Гетьманщини у працях українського юриста А.І. Яковліва</i>	42
ПИСЬМЕНИЦЬКИЙ Андрій Анатолійович <i>До шляхів удосконалення законодавства про державну службу</i>	44
ПІНЬКАС Лариса Володимирівна <i>Механізм забезпечення прав і свобод як пріоритет державного розвитку</i>	46
ПЛЕХНЕВИЧ Андрій Миколайович, НІЖНИК Вікторія Олександрівна <i>До питання про дисциплінарну відповідальність державних службовців України ..</i>	48
ПОГРІБНИЙ Ігор Митрофанович <i>До ефективності взаємодії громадянського суспільства і держави</i>	50
ПОЛЩУК Ірина Євгенівна <i>Соціально-політичні ідеї К.Поппера та їх значення для українського суспільства</i>	52
ПРОКОПЕНКО Антоніна Миколаївна <i>Проблеми формування правової культури громадян</i>	55
РОДІК Леся Миколаївна <i>Правовий нігілізм та проблеми його подолання</i>	56

СОГУЛА Олександр Сергійович <i>Право і мораль в сучасному суспільстві</i>	57
ТОМІЛІНА Юлія Євгенівна <i>Парламентський контроль: вивчення світового досвіду</i>	60
ФЕДОРЧУК Олександр Михайлович, ЗУБЕНКО Василь Васильович <i>Місцеве самоврядування як право територіальної громади</i>	63
ЦИБУЛЕНКО Лариса Олександрівна <i>Конституційна реформа: пріоритети формування та функціонування Верховної Ради України</i>	65
ЧЕРМОШЕНЦЕВ Николай Іванович <i>Политические аспекты модернизации местного самоуправления</i>	67
ЧИРКОВА Любовь Николаевна <i>Лишенные детства</i>	68
ЧИРКОВА Олена Анатоліївна <i>Тетрархія Діоклетіана</i>	70
ШКРЕБЕЦЬ Дмитро Васильович <i>Шляхи та напрямки реформування судової системи України</i>	71
Розділ 2. “Правове забезпечення розбудови громадянського суспільства в Україні”	
PORTUGAL, Edwin, CAO, Sergio <i>Internationalization in Higher Education: Strategic Perspectives of Universities in the United States and the University of the Philippines</i>	74
АЛЯБОВ Юрій Васильович <i>Ступінь готовності нормативно-правового забезпечення та інформаційної бази до введення в обіг земель сільськогосподарського призначення</i>	78
БЛАШ Олександр Володимирович <i>Шляхи вдосконалення кримінально-правового забезпечення права особи на свободу віросповідання</i>	80
БОЙКО Андрій Володимирович <i>Суб’єктивні ознаки погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу</i>	82
ВАЛЕЦЬКА Оксана Валеріївна <i>Проблеми законодавчого закріплення мінімальної заробітної плати у трудовому праві України та Ізраїлю</i>	83
ВАСИЛЯКА Дмитро Костянтинівич <i>Поняття “кримінально-процесуальний строк” та його значення в кримінальному судочинстві</i>	85
ВАСИЛЯКА Олеся Костянтинівна <i>Кримінально-правова охорона економічної інформації з обмеженим доступом</i>	88
ВОЛКОВИЧ Олена Юріївна <i>Доцільність запровадження електронної реєстрації суб’єктів господарювання</i>	89
ГЕТЬМАН-П’ЯТКОВСЬКА Ірина Анатоліївна <i>Моральні основи реформування судової системи України: проблеми теорії і практики</i>	91

ГОНТАР Дмитро Олександрович <i>Норми виконавчого права у механізмі охоронного регулювання суспільних відносин</i>	94
ДЕМЧЕНКО Олена Григорівна, ДЕМЧЕНКО Михайло <i>Сучасні методологічні проблеми управління банківськими ризиками</i>	96
ДУДЧЕНКО Оксана Сергіївна <i>Принцип законності в діяльності органів виконавчої влади України</i>	98
ЄЩУК Ольга Михайлівна, САУНІН Роман Дмитрович <i>Риси комп'ютерної програми як об'єкту адміністративно-правової охорони</i>	99
ЗАДОРЖНЯ Надія Олександрівна <i>Законність: зміст поняття</i>	101
КАЗАНЧАН Андрій Аркадійович <i>Попередні результати реформування пенсійного законодавства України</i>	103
КИРИЧЕНКО Тамара Марківна <i>Трудове законодавство – складова національної правової системи України: сучасний стан та перспективи</i>	107
КОВАЛЬОВ Віталій Валерійович <i>Правові аспекти економічного оцінювання</i> ...	109
КОСТЯК Микола Михайлович <i>Соціальне партнерство як головна передумова демократизації державного управління</i>	110
ЛИХТЕЙ Михайл Вікторович <i>Процес формування основ сучасного господарського законодавства в началі 90-х рр ХХ століття</i>	111
МАКОВІЙ Віктор Петрович <i>Інші окремі види застав в межах положень ч. 3 ст. 576 ЦК</i>	113
МАРЧЕНКОВА Світлана Олександрівна <i>Обов'язки прокурора: адміністративно-правова проблематика</i>	115
МЕЛЬНИЧЕНКО Юлія Станіславівна <i>Суб'єкти права на географічне зазначення</i>	118
МИХАЙЛОВА Валентина Алексеевна <i>Роль держави в умовах ринкової трансформації економіки</i>	120
МОХНЕНКО Андрій Сергійович <i>Правове забезпечення функціонування фермерських господарств</i>	122
НЕКРЯЧ Анастасія Іванівна <i>Ефективне місцеве самоврядування – надійне підґрунтя досконалого громадянського суспільства</i>	123
ОГОРОДНІКОВА Ірина Ігорівна <i>Особливості провадження по справах про адміністративні правопорушення в сфері оподаткування</i>	127
ПІХУРЕЦЬ Олена Вікторівна <i>Особливості врегулювання відносин щодо використання об'єкта, створеного у зв'язку з виконанням трудового договору</i>	131

ПРИГУЗА Павло Дмитрович <i>Проблеми визначення процесуальних прав учасників провадження та учасників судового процесу</i>	133
СЕНЧЕНКО Л.В. <i>Запобігання та протидія корупції на державній службі</i>	137
СТАРИНСЬКИЙ Микола Володимирович <i>Щодо визначення поняття «валютні правовідносини»</i>	139
СТРАТОНОВ Василь Миколайович <i>Співвідношення пізнання та доказування в кримінальному та адміністративному судочинстві</i>	141
ФІЛЕНКО Костянтин Вікторович <i>Соціальне замовлення як інструмент розвитку громадянського суспільства, демократизації державного і місцевого управління (регіональний аспект)</i>	143
ШАЙТАН Олексій Олександрович <i>Методика дослідження у галузі правового регулювання державної інформаційної безпеки у гуманітарній сфері</i>	144
ШАПОШНИКОВ Костянтин Сергійович <i>Сучасні підходи до визначення ролі і місця контролінгу в корпоративному управлінні</i>	147
ЯНГОЛЬ Євген Васильович <i>Кондомініум – об'єкт чи суб'єкт житлових відносин?</i>	148
ЯЦЕНКО Андрій Анатолійович <i>Кластерні механізми взаємодії влади і громади (досвід Херсонської області)</i>	150
 ЧАСТИНА 2. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ	
Розділ 1. «Історико-теоретичні аспекти державотворення в Україні»	
АНДРУЩАК Роман <i>Проблема біпатризму в Україні</i>	154
БЛАГОВЕЩЕНСЬКА Олеся <i>Проблеми правового статусу автономних утворень у складі унітарної та федеративної держав</i>	156
ВІНЧЕВСЬКА Владислава <i>Трактування інституту власності крізь норми римського права</i>	158
ГАРБАРЧУК Тетяна <i>Питання конституційного конфлікту в теорії конституційного права</i>	160
ГРІШИН Олексій <i>Основні засади захисту прав та інтересів споживачів у соціальній та правовій державі</i>	162
ЗІНЬКОВСЬКИЙ Іван <i>Конституційна реформа в Україні: поняття, етапи</i>	164
ІВАНЦЬКИЙ Ігор <i>Формування та становлення Конституційного Суду України</i>	165

КІЦЕНЮК Ангеліна <i>Правове регулювання правоохоронної діяльності в Україні: проблеми та перспективи</i>	167
КЛЮЧКО Валерія <i>Юридична техніка українських грамот XIV століття</i>	170
КОВЕРДА Аліна <i>Конституційне регулювання законодавчого процесу</i>	171
КОГУТ Едуард <i>Процедура імпичменту Президента України: шляхи вдосконалення</i>	173
КОСТІКОВА Анастасія <i>Правова держава і демократія: питання взаємозв'язку та взаємодії</i>	174
КРИЖАНОВСЬКА Юлія <i>Юридичні гарантії реалізації та захисту екологічних прав людини як один з пріоритетів сучасної державно-правової політики</i>	176
ПАСТУХОВА Вікторія <i>Проблематичні аспекти правового регулювання створення та діяльності кондомініумів</i>	178
ПАШКОВ Олександр <i>До повноти та якості регулювання аліментних відносин у соціальній та правовій державі України</i>	180
ПЕРЕРВА Тетяна <i>Основні напрямки державно-правової політики в сфері забезпечення права громадян на безпечне навколишнє природне середовище</i>	182
ПРУДСЬКА Яна <i>Засоби мирного вирішення міжнародних спорів</i>	184
П'ЯТКОВСЬКИЙ Євгеній <i>Проблеми застосування рішення Європейського Суду з прав людини в Україні</i>	186
РАЛКО Тетяна <i>Актуальні проблеми правотворчості в Україні та шляхи їх вирішення</i>	188
РУСАВСЬКА Ганна <i>Проблеми співвідношення законодавчої влади з громадськістю</i>	189
САМСОНОВ Володимир <i>Інститут бікамералізму: проблеми теорії і практики</i>	191
САРКІСЯН Гарас <i>До основоположних принципів права</i>	193
СЕРЕБРЯНСЬКИЙ Віктор <i>Демократія як засіб подолання корупції у правовій державі</i>	194
СИДОРОВА Ілона <i>Право вето президента в республіках змішаного типу</i>	196
СТУДІНСЬКА Валерія <i>До проблеми справедливості в сучасній державі</i>	198
ШЕВЧЕНКО Дмитро <i>Проблеми правового регулювання податкового контролю в Україні</i>	200

ШИБАЄВ Андрій <i>Адміністративна реформа: причини та шляхи її впровадження</i>	202
Розділ 2. «Політична система та інститути громадянського суспільства»	
АНТОНЮК Євгеній <i>Конституційні основи таємниці приватного життя людини</i>	207
БЕЙЛІН Кирило <i>Міжнаукові та методологічні засади пізнавальної діяльності слідчого</i>	209
БЕРЕЖНА Світлана <i>До оформлення права на спадщину головою сільської ради</i>	210
БОНДАРЕНКО Марина <i>Співвідношення понять «колективний трудовий спір» та «колективний трудовий конфлікт»</i>	212
БУКАЛОВ Сергій <i>Проблема правового статусу біженців та міжнародні важелі її подолання</i>	214
ГРИНЬОК Ольга <i>Землі сільськогосподарського призначення як об'єкт правової охорони</i>	216
ДУДЧЕНКО Євген <i>Цивільний позов в кримінальному процесі</i>	218
Д'ЯЧЕНКО Дар'я <i>Про зобов'язальну працю як спосіб відшкодування майнової шкоди неповнолітніми</i>	222
ЗАБРОДСЬКА Наталія <i>Зміни за новою редакцією Закону України «Про інформацію»</i>	223
КАЗАКОВА Тетяна <i>Теоретичні аспекти ефективності управління оборотними коштами підприємств</i>	225
КВАША Катерина <i>Правовий статус комісій по трудових спорах на сучасному етапі</i>	226
КЛИМЕНКО Алла <i>Політичні партії як інститут громадянського суспільства: проблеми правового регулювання</i>	228
КЛИМОВИЧ Андрій <i>Критерії репрезентативності профспілок за Законом України «Про соціальний діалог в Україні»</i>	230
КОВАЛЬОВА-СЛУЦЬКА Віра <i>Рівні укладання колективних угод</i>	232
КОВАЛЬЧУК Катерина <i>Зарубіжний досвід правового регулювання фінансування політичних партій</i>	233
КРАСНОЛЕНСЬКИЙ Артем <i>Фінансування та реформа охорони здоров'я</i>	235
ЛАЗАРЕВА Крістіна <i>Проблеми правового регулювання оплати праці працівників в Україні</i>	237

ЛЕСЕЧКО Роман <i>Плагіат в засобах масової інформації</i>	240
ЛЯПІНА Олена <i>Громадянське суспільство в Україні: становлення та перспективи розвитку</i>	242
МАШИЧЕВА Алла <i>Формування ефективного механізму державного регулювання розвитку підприємницького середовища в Україні</i>	243
МЕРЗЛЯКОВ Костянтин <i>Особливості створення профспілок в Україні на сучасному етапі</i>	245
МОРЕНЕЦЬ Уляна <i>Правова реальність та правосвідомість: зміст та взаємозв'язок понять</i>	247
МУДРАК Роман <i>Генеza проблеми сутності громадянського суспільства у сучасній науці</i>	248
ОРОБЧЕНКО Яна <i>Питання визначення торгівельної діяльності</i>	250
ПАВЛОВ Олександр <i>Через перепони до громадянського суспільства</i>	252
ПОПОВА Анастасія <i>Історико-правовий аспект становлення поняття «безробітний»</i>	254
САВИЦЬКИЙ Дмитро <i>Пенсійна реформа в Україні</i>	255
СЛЮСАР Алла <i>До теоретичних поглядів на природні права людини, громадянське суспільство та державу</i>	257
СТРАТОНОВА Олена <i>Проблеми кримінальної юстиції України</i>	259
СУШКО Євгенія <i>Програма подолання гендерної нерівності в Україні</i>	261
ТАРАСЕНКО Ольга <i>Правова охорона комп'ютерної програми</i>	263
ХАФІЗОВА Лейла <i>Про залучення студентів до захисту прав, свобод та інтересів неповнолітніх</i>	265
ХУДЕНКО Володимир, НОВІКОВ М.М. <i>Окремий аспект загальнотеоретичного розуміння та цивільно-правового регулювання природного права на життя людини</i>	267
ЧЕЧИНА Тетяна <i>Порівняльна характеристика сімейних відносин за національним законодавством та законодавством інших країн</i>	269
ШПАК Галина <i>Деякі аспекти запобігання розірвання шлюбу як умови зміцнення громадянського суспільства</i>	271
ЮРКОВА Крістіна <i>Громадянське суспільство як загальнолюдська цінність</i>	272

ЮХИМЕНКО Наталя <i>Громадянське суспільство та правова держава: проблеми і шляхи розбудови</i>	274
ЯЦЕМИРСЬКИЙ Сергій <i>Особисті немайнові права дитини за цивільним законодавством України</i>	275
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	278